

110

7.hét

Hétfő 1093-1103

A SZENTLÉLEK KÉSZÍT ELŐ ARRA, HOGY BEFOGADJUK KRISZTUST

1093 A Szentlélek a szentségi üdvrendben beteljesíti az Ószövetség előképeit. Mivel Krisztus Egyháza "csodálatosan elő volt készítve Izrael népének történetében és az Ószövetségben", az Egyház liturgiája mint kiegészítő és mással nem helyettesítendő részt őrzi az ószövetségi kultusz elemeit, magáévá téve azokat:

- elsősorban az Ószövetségi Szentírás olvasását;
- a zsoltárok imádkozását;
- és főleg a megemlékezést azokról a szabadító eseményekről és előképszerű valóságokról, melyek Krisztus misztériumában teljessé váltak (az ígéret és a szövetség, a kivonulás és a húsvét, az ország és a templom, a száműzetés és a visszatérés).

1094 A két szövetség harmóniájára irányul az Úr húsvéti katekézise, majd az Apostoloké és az Egyházatyáké. Ez a katekézis föltárja azt, ami az Ószövetség betűi alatt rejtve volt: Krisztus misztériumát. E katekézist "tipologikusnak" nevezzük, mert Krisztus újdonságát az előképek (típusok) felől tárja föl, melyek Őt az Ószövetségben tettekben, szavakban és szimbólumokban előre hirdették. Ezen új olvasat által Krisztus óta az igazság Lelkében föltáruznak az előképek. Így a vízözön és Noé bárkája a keresztség által nyert üdvösséget előképezték, hasonlóképpen a felhő és a Vörös-tengeren való átkelés, valamint a sziklából fakadt víz Krisztus lelki ajándékainak előképe volt; a manna a pusztában az Eucharisziára, "a mennyből való igazi kenyérré" utalt (Jn 6,32).

1095 Ezért az Egyház főként Advent és Nagyböjt idején, és leginkább húsvét éjszakáján az üdvtörténet e nagy eseményeit, liturgiájának "mai napján" újraolvassa és újraéli. Ez azonban megkívánja azt is, hogy a katekézis segítse a hívőket megnyitni az üdvrend e "lelki" megértésére, amint azt az Egyház a liturgiában megmutatja és éli.

1096 Zsidó liturgia és keresztény liturgia. A zsidó nép hitének és vallási életének - ahogy azt ma is vallják és élik - jobb megismerése hozzásegíthet a keresztény liturgia bizonyos összetevőinek jobb megértéséhez. A zsidók és a keresztények liturgiájának lényeges része a Szentírás: Isten ígéjének hirdetésében, a hallott ígére adott válaszban, a dicséretben, és az élőként és holtakért való közbenjáró imában, az isteni irgalomhoz folyamodásban. Az igeliturgia a maga sajátos formájával a zsidóságból ered. A szolozsmának, más liturgikus szövegeknek és formuláknak, hasonlóképpen legmegbecsültebb imádságaink szövegeinek, mint például a Miatyánknak, megvan a megfelelője a zsidóságból. A szentmise kánonjai is követik a zsidó hagyomány előképeit. A zsidó és a keresztény liturgia hasonlósága - de tartalmi különbözősége is - különösen a liturgikus év nagy ünnepein, például húsvétkor válik láthatóvá. Keresztények és zsidók egyaránt ünneplik a húsvétot: a zsidók a jövőre irányuló történeti Pászkát; a keresztények a Krisztus halálában és föltámadásában már beteljesült, de végső beteljesedésére még váró Húsvétot.

1097 Az Újszövetség liturgiájában minden liturgikus cselekmény, főleg az Eucharisztia és a szentségek ünneplése Krisztus és az Egyház találkozása. A liturgikus közösség egységet alkot a "Szentlélek közösségének erejéből", aki Isten gyermekeit Krisztus egyetlen Testébe kapcsolja össze. Ez az egység meghalad minden emberi, nemzeti, kulturális és társadalmi köteléket.

1098 A közösségnek elő kell készülnie az Úrral való találkozásra, hogy tökéletesen fölkészített nép legyen. A szív ezen előkészülete a Szentlélek és a közösség, főként hivatalviselőinek közös műve. A Szentlélek kegyelme a hitet, a szív megtérését az Atya akaratával való megegyezést akarja

ébreszteni. E belső magatartások a föltételei azon kegyelmek befogadásának, melyeket a liturgia ünneplése fölkínál, és az új élet gyümölcseinek, melyek megtermésére az ünnep irányul.

A SZENTLÉLEK EMLÉKEZTET KRISZTUS MISZTÉRIUMÁRA

1099 A Lélek és az Egyház együttműködik abban, hogy Krisztus és az Ő üdvözítő műve megnyilvánuljon a liturgiában. Főként az Eucharisziában és analóg módon a többi szentségben a liturgia az üdvösség misztériumának emlékezete. A Szentlélek az Egyház élő emlékezete.

1100 Isten ígéje. A Szentlélek elsősorban a liturgikus gyülekezetet emlékezteti az üdvösség eseményének értelmére, életet adva Isten ígéjének, amit hirdetnek, hogy be tudják fogadni és életre tudják váltani.

"A liturgikus ünnepléseken igen nagy jelentősége van a Szentírásnak. Ebből olvassák a homíliában magyarázott szövegeket, éneklük a zoltárokat; hatása és ösztönzése alatt fakadtak a liturgikus imádságok, könyörgések és énekek, s belőle tárul föl a cselekmények és jelek értelme."

1101 A Szentlélek adja Isten ígéjének lelki megértését az olvasóknak és a hallgatóknak szívük fölkészültsége szerint. A szavak, a cselekmények és a szimbólumok által, melyek az ünneplés szövetét alkotják, a hívókat és a fölszentelt szolgákat eleven kapcsolatba hozza Krisztussal, az Atya Ígéjével és képmásával, hogy életükbe át tudják vinni azoknak a valóságoknak értelmét, melyeket az ünneplésben hallanak, szemlélnek és tesznek.

1102 "Az üdvösség ígéje (...) a hívók szívében megerősíti a hitet, melyből születik és növekszik a hívók közössége." Isten ígéjének hirdetése nem csupán valamiféle tanítás: a hit választ követeli mint egyetértést és elkötelezettséget Isten és népe Szövetsége iránt. A Szentlélek a hit kegyelmét adja, erősíti és növeli is a közösségben. A liturgikus közösség tehát elsősorban a hitben való közösség.

1103 Megemlékezés (anamnézisz). A liturgikus ünneplés mindig Istennek a történelemben végbevitt szabadító beavatkozásaira hivatkozik. "A kinyilatkoztatás rendje egymással bensőleg összefüggő tettekből és szavakból áll úgy, hogy (...) a szavak (...) és a tettek hirdetik és megvilágítják a bennük rejlő misztériumot." Az ige liturgiájában a Szentlélek "emlékezteti" a közösséget mindarra, amit Krisztus értünk tett. A liturgikus cselekmények természete és az egyházak rituális hagyományai szerint az ünneplés többé-kevésbé kifejezett anamnézisben "emlékezik meg" Isten csodálatos tetteiről. A Szentlélek, aki így ébreszti az Egyház emlékezetét, serkenti a hálaadást és a dicséretet (doxológiát) is.